

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОЄКТ

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ОХОРОНА ПРАЦІ»**

**Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю J 4 «Охорона праці»
галузі знань J «Транспорт та послуги»
Кваліфікація: бакалавр з охорони праці**

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Голова вченої ради**

**_____ Микола СТУПНІК
(протокол № __ від __ _____ 2026 р.)**

Освітня програма вводиться в дію з 01 вересня 2026 р.

(наказ № __ від __ _____ 2026 р.)

**К р и в и й Р і г
2 0 2 6**

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

ступінь вищої освіти: бакалавр

освітня кваліфікація: бакалавр з охорони праці

галузь знань: J Транспорт та послуги

спеціальність: J4 Охорона праці

ПОГОДЖЕНО:

вченою радою гірничо-металургійного факультету

протокол № ____ від _____.2026 р

Голова вченої ради ГМФ

Завідувач навчально-методичного відділу

Світлана ІВАШУРА

РОЗГЛЯНУТО:

на засіданні кафедри охорони праці та цивільної безпеки

протокол № ____ від _____ 2026 р.

Гарант освітньої програми

Олена ПИЩИКОВА

Завідувач кафедри ОПЦБ

Наталія ШВАГЕР

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Охорона праці» зі спеціальності J4 «Охорона праці» другого (магістерського) рівня вищої освіти оновлена з урахуванням Постанови КМУ №1021 від 30.08.2024 р. у новій редакції та дескрипторів Національної рамки кваліфікацій.

При формулюванні компетентностей і програмних результатів ОПП, а також основних цілей було проаналізовано і враховано освітні програми вищої освіти спеціальності J4 «Охорона праці» (263 Цивільна безпека) інших вищих навчальних закладів, а саме НТУ «Дніпровська політехніка» (Україна), Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (Україна) Національний університет водного господарства та природокористування (Україна), Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" (Україна), Національний університет «Львівська політехніка» (Україна), Національний університет цивільного захисту України (Україна), Вища школа управління охороною праці Катовіце (Польща).

Аналіз освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців зі спеціальності Охорона праці, показав, що вони включають дисципліни загальнопрофесійного і спеціального циклів. Враховуючи досвід інших навчальних закладів даною ОП передбачено вибір здобувачами суміжних дисциплін з банку вибірових дисциплін університету.

Освітньо-професійна програма «Охорона праці» зі спеціальності J4 «Охорона праці» галузі знань J «Транспорт та послуги» відповідає Міжнародній стандартній класифікації освіти ISCED-F 2013 - 1022 (Occupational health and safety).

Розробники освітньо-професійної програми:

ПИЩИКОВА Олена Вікторівна – керівник робочої групи, відповідальної за формування ОП, Гарант ОПП «Охорона праці» першого рівня вищої освіти, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету.

ХУДИК Микола Валентинович – член робочої групи, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету;

ЯНОВА Людмила Олександрівна – член робочої групи, кандидат технічних наук, доцент, старший викладач кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету.

Рецензенти

Роман МАКАРЕЙКО – заступник командира Державного воєнізованого гірничорятувального загону ДСНС України, м. Кривий Ріг.

Анастасія НАСТИЧ – начальник служби охорони праці ДПП «Кривбаспромводопостачання»

Сергій НЕДВІГА – провідний інженер з охорони праці відділу охорони праці АТ «Кривбасзалізрудком».

ВСТУП

Освітньо-професійна програма розроблена на основі Стандарту вищої освіти підготовки бакалаврів спеціальності J4 Охорона праці.

Освітньо-професійна програма використовується під час:

- ліцензування спеціальності та акредитації освітньої програми;
- складання навчальних планів;
- формування робочих програм навчальних дисциплін, силабусів, програм практик, індивідуальних завдань;
- формування індивідуальних навчальних планів студентів;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- атестації бакалаврів спеціальності J 4 Охорона праці;
- професійної орієнтації здобувачів фаху;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців.

Користувачі освітньо-професійної програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в Криворізькому національному університеті;
- викладачі Криворізького національного університету, які здійснюють підготовку бакалаврів спеціальності J 4 «Охорона праці»;
- екзаменаційна комісія спеціальності J 4 «Охорона праці»;
- приймальна комісія Криворізького національного університету.

Освітньо-професійна програма поширюється на всі кафедри університету, які беруть участь у підготовці фахівців ступеня бакалавра спеціальності J 4 «Охорона праці».

Освітня програма оприлюднюється на сайті університету до початку прийому студентів на навчання.

Освітня програма підлягає перегляду та доопрацюванню відповідно до змін нормативної бази України в сфері вищої освіти.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 263 «Цивільна безпека»

1.1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Криворізький національний університет Гірничо-металургійний факультет Кафедра охорони праці та цивільної безпеки
Рівень вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Бакалавр з охорони праці
Офіційна назва освітньої програми	«Охорона праці»
Тип диплома та обсяг професійної програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС
Форми здобуття освіти та розрахункові строки виконання освітньої програми	За даною освітньою програмою передбачено денну та заочну форму здобуття освіти. Розрахунковий строк виконання освітньої програми для обох форм складає 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію № 10270 від 29 січня 2025 р. дійсний до 01 липня 2030 р., виданий НАЗЯВО
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, QF ENEA – перший цикл, EQFLLL – 6 рівень
Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою	Наявність повної загальної освіти або ступеня «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До настання необхідності перегляду
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.knu.edu.ua/osvitni-prohramy/pershyy-bakalavrs-kyy-riven-vyshhoi-osvity
1.2. Цілі освітньої програми	
Цілями освітньої програми є підготовка висококваліфікованих фахівців до практичної та управлінської діяльності у сфері охорони праці та цивільної безпеки з акцентом на підприємства гірничо-видобувної, металургійної, будівельної та транспортної галузей, здатних створювати і підтримувати здорові та безпечні умови праці, запобігаючи виробничому травматизму та професійним захворюванням, як у повсякденних умовах роботи підприємств, установ і організацій, так і в умовах надзвичайних ситуацій.	
1.3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань – J «Транспорт та послуги» Спеціальність – J 4 «Охорона праці» Об'єкт: людина – збереження її життя, здоров'я та працездатності в трудовому процесі, в умовах надзвичайної ситуації. Суб'єкт: промисловий, сільськогосподарський чи транспортний

	об'єкт, небезпечне природне явище чи виробничий процес, що за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварії, надзвичайної ситуації. Цілі здобуття освіти: підготовка фахівців з охорони праці та цивільної безпеки, здатних забезпечувати високий рівень культури безпеки, впроваджувати сучасні системи управління охороною праці, здійснювати аудити безпеки праці та розробляти ефективні заходи для створення безпечних умов праці на підприємствах гірничо-видобувної, металургійної, будівельної та транспортної галузей, а також приймати відповідальні рішення у надзвичайних ситуаціях, сприяючи соціальній згуртованості та сталому розвитку. Теоретичний зміст: поняття, правові норми, вимоги і правила, а також комплекс організаційних, технічних і спеціальних заходів і засобів, спрямованих на збереження здоров'я та працездатності людини в трудовому процесі. Методи, методики та технології, необхідні для практичного використання: використовуються загальнонаукові підходи до досліджень і пізнання, зокрема моніторинг, експертна оцінка, аналіз і прогнозування ризиків. Застосовуються сучасні практичні, інтерактивні та візуалізаційні методи, що включають моделювання та тестування. У навчальному процесі задіяні спеціалізовані лабораторії, технічні пристрої, обладнання для оцінки небезпек, а також програмні рішення для управління системами охорони праці та безпеки праці. Інструменти та обладнання, які випускник повинен вміти використовувати у своїй професійній діяльності: інформаційно-аналітичні інструменти, прилади та пристрої; інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються у сфері професійної діяльності; засоби захисту населення, територій, об'єктів та довкілля у разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації, забезпечення безпечних умов праці, запобігання нещасним випадкам на виробництві і професійним захворюванням.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна. Базується на нормативно-правовій базі та результатах сучасних наукових досліджень з охорони праці, пожежної та техногенної безпеки, орієнтує на подальшу професійну і наукову кар'єру та на формування у майбутнього фахівця широкого науково-технічного світогляду з правових, соціально-економічних, організаційно-технічних та лікувально-профілактичних питань охорони праці на основі ризик-орієнтованого мислення щодо здорових та безпечних умов праці з урахуванням тенденцій соціальної відповідальності.
Основний фокус освітньої програми	Акцент на лідерстві в охороні праці; превентивній діяльності щодо виникнення нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві з використанням методів ризик-орієнтованого підходу; здатності самостійного розв'язання завдань

	щодо охорони праці, забезпечення безпечного виробничого середовища і трудового процесу; ефективного функціонування системи управління охороною праці та використання методів і засобів забезпечення допустимих і оптимальних умов праці. Ключові слова: охорона праці, цивільна безпека, умови праці, безпека праці, гігієна праці, техногенна та промислова безпека, пожежна безпека, небезпека, небезпечна подія, ризик, небезпечні та шкідливі виробничі чинники, потенційно небезпечний об'єкт, надзвичайна ситуація, аварія, аварійно-рятувальні роботи, нещасний випадок, професійне захворювання, індивідуальні та колективні засоби захисту.
Особливості програми	Здобуті під час навчання знання і уміння, а також технічні, управлінські та поведінкові компетенції, здобувач може реалізувати на промислових підприємствах гірничо-видобувної, металургійної, будівельної та транспортної галузей Криворізького регіону, Дніпропетровщини та інших міст України, на яких сконцентровані потенційно небезпечні об'єкти, виробництва, обладнання та матеріали. Програма передбачає проходження навчально-ознайомчої та виробничої практик.
1.4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Можливості працевлаштування за здобутою освітою	Відповідно до здобутої освітньої кваліфікації бакалавр здатний виконувати професійні роботи за професіями, зазначеними у ДК 003:2010 Національний класифікатор України, зі змінами № 13 Міністерство економіки України (Наказ № 1410 від 16.01.2024 р.), а саме: «Інспектор з охорони праці» код КП 3152; «Інженер з вентиляції» код КП 2147.2; «Інженер з охорони праці» код КП 2149.2; «Страховий експерт з охорони праці» код КП 2412.2; «Експерт з умов праці» код КП 2412.2; «Завідувач кабінету з охорони праці» код КП 1232. Місце працевлаштування: підприємства, установи, організації, пов'язанні із гірничо-видобувною, металургійною, будівельною та транспортною галузями Криворізького регіону, Дніпропетровщини, інших міст України тощо.
Подальше навчання	Продовження здобуття вищої освіти за програмами: НРК України – 7 рівень, QF ENEA – другий цикл Можливість продовжити навчання за другим рівнем вищої освіти в Криворізькому національному університеті за освітньою програмою «Цивільна безпека» (охорона праці). Також здобувач може продовжити навчання за будь-якою галуззю знань в інших навчальних закладах за умови наявності відповідної освітньо-професійної програми. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти, підвищення кваліфікації, неформальної освіти.
1.5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання на принципах академічної свободи та мобільності на основі компетентнісного підходу, самонавчання,

	проблемно-орієнтоване навчання, інтерактивного навчання, моделювання реальних небезпечних ситуацій, здобуття професійних та неспеціалізованих (Soft Skills) навичок у гармонійному поєднанні. Викладання проводиться у вигляді лекцій, лабораторних та практичних занять в малих групах, навчальних та виробничих практик у державних та приватних профільних структурах, самостійного навчання на основі підручників, конспектів з використанням платформи Google; консультацій з викладачами; наукової роботи студентів, єдиного державного кваліфікаційного іспиту.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за модульно-рейтинговою загальноуніверситетською 100-бальною шкалою (прохідні бали 50-100) та за конвертаційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» – для іспитів; «зараховано», «незараховано» – для заліків). Види контролю: поточний та підсумковий. Форми контролю: усне та письмове опитування, тестові завдання, усні презентації, поточний контроль, захист практичних та лабораторних робіт, індивідуальні дослідницькі завдання, письмові та усні іспити. При державній атестації передбачено проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту.
1.6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування
Обов'язкові загальні компетентності	K01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. K03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. K04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. K05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

	K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. K07. Навички міжособистісної взаємодії. K08. Здатність працювати як в команді, так і автономно. K09. Навички здійснення безпечної діяльності. K10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. K10¹. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчестності.
Обов'язкові спеціальні (фахові, предметні) компетентності	K11. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці. K12. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій. K13. Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек. K14. Здатність оперувати фізичними та хімічними термінами, розуміти сутність математичних, фізичних та хімічних понять та законів, які необхідні для здійснення професійної діяльності. K15. Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці. K16. Здатність до оцінювання ризиків виникнення та впливу надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання та ризиків у сфері безпеки праці. K17. Здатність обґрунтовано обирати та застосовувати методи визначення та контролю фактичних рівнів негативного впливу уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій на людину і довкілля. K18. Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища. K19. Здатність до розуміння механізму процесів горіння і вибуху, обставин, дій та процесів, що спричиняють виникнення надзвичайної ситуації. K20. Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань. K21. Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні

	надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування надзвичайної ситуації (аварії). K22. Здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення. K23. Здатність організовувати інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт. K24. Здатність до використання основних методів та засобів управління, зв'язку та оповіщення під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій. K25. Готовність до застосовування та експлуатації технічних систем захисту, засобів індивідуального та колективного захисту людини від негативного впливу небезпечних чинників надзвичайної ситуації, дії небезпечних і шкідливих виробничих чинників. K26. Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці. K27. Здатність організовувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій щодо дій в умовах надзвичайних ситуацій. K28. Здатність надавати домедичну допомогу постраждалим особам. K29. Здатність до читання та виконання ескізів та креслень, застосування комп'ютерної графіки у сфері професійної діяльності
Спеціальні компетентності з урахуванням особливостей освітньої програми	K30 Здатність організовувати безпечне ведення робіт в умовах промислових підприємств гірничо-видобувної, металургійної, будівельної та транспортної галузей виробництва. K31 Здатність впроваджувати, удосконалювати та використовувати ризик-орієнтований підхід в системах управління охороною здоров'я і безпекою праці на підприємствах, в установах та організаціях. K32 Здатність застосування технічних, управлінських, психологічних компетенцій при створенні та керуванні системами безпеки та здоров'я на підприємствах, в установах та організаціях.
1.7. Програмні результати навчання	
Результати навчання (РН)	RN01. Аналізувати питання історії, факти, проблеми та тенденції розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку. RN02. Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності. RN03. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів. RN04. Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності. RN05. Розробляти тексти та документи з питань професійної

	діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності. RH06. Пояснювати процеси впливу шкідливих і небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події; застосовувати теорії захисту працівників від вражаючих чинників джерел надзвичайних ситуацій, необхідні для здійснення професійної діяльності знання математичних та природничих наук. RH07. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист працівників, запобігання надзвичайним ситуаціям. RH08. Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій. RH09. Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, системи управління базами даних та стандартні пакети прикладних програм. RH10. Розробляти та використовувати технічну документацію, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій. RH11. Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування. RH12. Визначати технічний стан зовнішніх та внутрішніх інженерних мереж та споруд для оцінювання відповідності його вимогам техногенної безпеки. RH13. Класифікувати речовини, матеріали, продукцію, процеси, послуги та суб'єкти господарювання за ступенем їх небезпечності. RH14. Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки. RH15. Пояснювати номенклатуру, класифікацію та параметри вражаючих чинників джерел техногенних і природних надзвичайних ситуацій та результати їх впливів. RH16. Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження. RH17. Оцінювати технічні показники та визначати стан аварійно-рятувальної техніки, засобів зв'язку, устаткування та обладнання. RH18. Пояснювати концептуальні основи моніторингу об'єктів захисту та знати автоматичні системи, прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану. RH19. Знати типи автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення, загальні технічні
--	---

	характеристики та вимоги до застосування систем управління, зв'язку та оповіщення у надзвичайних ситуаціях. RH20. Демонструвати вміння щодо проведення заходів з ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт. RH21. Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях. RH22. Пояснювати вимоги щодо убезпечення та захисту суб'єктів господарювання, положення та вимоги щодо безпечності, ідентифікації, паспортизації та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів. RH23. Застосовувати заходи цивільного захисту: з інформування та оповіщення працівників; стосовно укриття працівників у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуювання працівників із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення. RH24. Передбачати безпечну роботу газодимозахисної служби, експлуатацію комплектів засобів індивідуального захисту рятувальників. RH25. Організовувати та проводити навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності. RH26. Знати властивості горючих речовин і матеріалів, механізм виникнення процесів горіння і вибуху.
Спеціальні результати навчання з урахуванням особливостей освітньої програми	RH27. Передбачати аудити з охорони праці і промислової безпеки та створювати умови для безпечного ведення робіт в умовах промислових підприємств гірничо-видобувної, металургійної, будівельної та транспортної галузей виробництва. RH28 Розробляти дієві інструменти для ефективного функціонування системи управління охороною здоров'я і безпекою праці на підприємствах, в установах та організаціях.
1.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічний персонал відповідає вимогам чинного законодавства України. Більше 90 % науково-педагогічних працівників (НПП), залучених до викладання професійно-орієнтованих дисциплін, мають науковий ступінь за спеціальністю та вчене звання й підтверджений рівень професійної і наукової активності. Зокрема на кафедрі працює три доктори наук. НПП, залучені до реалізації освітньої компоненти освітньо-професійної програми, є штатними співробітниками Криворізького національного університету. Усі НПП, які забезпечують виконання освітньої програми, відповідають Ліцензійним вимогам. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» забезпечується підвищення кваліфікації та стажування НПП не менше, ніж один

	раз на п'ять років.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу (навчальні приміщення, спеціалізовані кабінети, комп'ютерні класи, навчальні лабораторії, мультимедійне обладнання тощо) відповідає вимогам до проведення лекційних і практичних занять, у тому числі в дистанційному режимі та дозволяє повністю забезпечити освітній процес протягом всього циклу підготовки за освітньо-професійною програмою. Стан приміщень засвідчено санітарно-технічними паспортами, які відповідають чинним нормативним актам. Університет має розвинену інфраструктуру: сховище, кімнату матері та дитини, гуртожитки (кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам), пункти громадського харчування, спортивні споруди та ін. Для математичного опрацювання результатів розрахунків, складання документації у цифровому вигляді та проведення інформаційного пошуку є відповідне програмне забезпечення і комп'ютери з необхідною швидкістю та достатнім об'ємом пам'яті.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт http://www.knu.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Бібліотека університету має достатню кількість підручників та посібників, вітчизняних і закордонних фахових періодичних видань відповідного профілю, доступ до мережі Інтернет, авторських розробок НПП. Інформаційні та навчально-методичні матеріали розміщено на освітньому порталі університету. В університеті в достатній кількості є точки бездротового доступу до мережі Інтернет. Користування Інтернет-мережею безлімітне. Для проведення методичної роботи при кафедрах функціонують навчально-методичні кабінети з навчальною літературою, комп'ютерами, оргтехнікою. Реалізовано дистанційне навчання у середовищах Google Classroom та Google Meet. Усі освітні компоненти забезпечені відповідними навчально-методичними комплексами.
1.9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Принципи академічної мобільності визначаються чинним законодавством України і Положенням Криворізького національного університету про академічну мобільність студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних та наукових працівників. Є можливість переведення здобувачів з інших закладів вищої освіти України за спеціальністю 263 Цивільна безпека з перерахуванням (зарахуванням) дисциплін у межах кредитно-трансферної системи. Індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках

	міжуніверситетських договорів про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки
Міжнародна кредитна мобільність	Принципи міжнародної академічної мобільності визначаються чинним законодавством України і Положенням Криворізького національного університету про академічну мобільність студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних та наукових працівників. Реалізується на основі двосторонніх договорів між Криворізьким національним університетом та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовленнєвою підготовкою (вивчення курсу української мови) у межах ліцензованого обсягу спеціальності, згідно з правилами прийому до університету.

2. Перелік компонент ОПП

Шифр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю	Компетентності	Результати навчання
2.1. Обов'язкові компоненти ОП					
2.1.1. Цикл загальної підготовки					
ОК 1.1	Безпека життєдіяльності	4,5	Залік	K03,K09,K18	PH14, PH15
ОК 1.2	Вища математика	6	Екзамен	K03,K14	PH03, PH06
ОК 1.3	Іноземна мова	13	Залік	K05	PH05
ОК 1.4	Історія України	3	Екзамен	K01,K02	PH01, PH02
ОК 1.5	Основи інформаційних технологій в цивільній безпеці (охороні праці)	4	Залік	K06,K29	PH09, PH10
ОК 1.6	Основи екології	4,5	Залік	IK1,K03,K10,K13,K17	PH06, PH08
ОК 1.7	Психологія особистості	3	Залік	IK1,K02	PH05, PH08
ОК 1.8	Електротехніка	3	Екзамен	K03,K14,K17	PH06
ОК 1.9	Технічна механіка	5	Залік	K03,K13,K18,K29	PH12, PH18
ОК 1.10	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	Залік	K02,K04	PH01, PH02, PH05
ОК 1.11	Фізичне виховання та основи здорового способу	6	Залік	K02,K08	PH20

Шифр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю	Компетентності	Результати навчання
	життя				
ОК 1.12	Фізика	5	Екзамен	ІК1,К03,К14,К17	РН06
ОК 1.13	Філософія	3	Залік	ІК1,К01,К02,К03	РН01, РН03
ОК 1.14	Хімія	3	Екзамен	ІК1,К03,К19	РН11, РН26
2.1.2. Цикл професійної підготовки					
ОК 2.1	Основи інтелектуальної діяльності за фахом	4	Залік	К03,К04,К06,К08, К10 ^І	РН05, РН10
ОК 2.2	Атестація та паспортизація робочих місць	4,5	Екзамен	ІК1,К06,К17,К18	РН10, РН11
ОК 2.3	Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій	4,5	Екзамен	ІК1,К06,К11,К18	РН04, РН10, РН28
ОК 2.4	Теорія горіння та вибуху	3	Екзамен	ІК1,К14,К19	РН13, РН26
ОК 2.5	Державне соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві	4,5	Залік	К01,К11,К12,К15	РН03, РН04, РН09
ОК 2.6	Медицина надзвичайних ситуацій	3	Залік	ІК1,К08,К09,К27,К28	РН20, РН25
ОК 2.7	Правові основи охорони праці	4,5	Залік	К01,К06,К11,К12	РН03, РН04
ОК 2.8	Теорія ризиків	3	Залік	ІК1,К12,К31	РН07, РН14, РН28
ОК 2.9	Гігієна праці та виробнича санітарія	4	Екзамен	ІК1,К17,К18,К20	РН07, РН11
ОК 2.10	Експертиза з охорони праці	3	Залік	ІК1,К06,К15,К17,К18, К30	РН10, РН22, РН23
ОК 2.11	Електробезпека	4	Екзамен	К16,К18,К20	РН11, РН14, РН21
ОК 2.12	Аерологія промислових підприємств	4	Екзамен	К10,К26,К30	РН07, РН16
ОК 2.13	Основи кондиціювання повітря	4	Залік	ІК1,К13,К30	РН07, РН12, РН16
ОК	Метрологія і вимірювання	4	Залік	К06,К17	РН18

Шифр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю	Компетентності	Результати навчання
2.14					
ОК 2.15	Пожежна безпека виробництв	4	Екзамен	ІК1,К09,К13,К18, К25,К30	РН13, РН19
ОК 2.16	Практика навчально-ознайомча	3	Залік	К06,К07,К08	РН02, РН05
ОК 2.17	Очищення повітря від пилу та газу	3	Залік	К10,К13	РН07, РН22
ОК 2.18	Психофізіологічні основи безпеки	3	Залік	К02,К32	РН08, РН11, РН28
ОК 2.19	Безпека потенційно небезпечних технологій і виробництв та їх ідентифікація	3	Залік	К13,К16,К18,К30	РН11, РН22, РН24, РН27
ОК 2.20	Охорона праці і промислова безпека в будівництві	3	Залік	К16,К18,К30	РН11, РН14, РН27
ОК 2.21	Безпечна експлуатація інженерних систем і споруд	3	Залік	К16,К18,К30	РН12, РН14, РН27
ОК 2.22	Практика виробнича	6	Залік	ІК1,К06,К07,К08,К18	РН04, РН14
ОК 2.23	Захист у надзвичайних ситуаціях	3	Екзамен	К20,К21,К22,К23, К24,К25	РН15, РН16, РН19, РН20, РН23
ОК 2.24	Економіка охорони праці	3	Залік	ІК1,К03,К13,К20	РН07, РН21, РН28
ОК 2.25	Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці	4,5	Екзамен	К15,К18,К26,К31	РН03, РН17, РН22
ОК 2.26	Управління охороною праці	3	Залік	К11,К12,К31,К32	РН03, РН28
ОК 2.27	Безпека при будівництві та експлуатації підземних споруд	3	Залік	ІК1,К18,К20,К30	РН12, РН21, РН23
ОК 2.28	Психологія управління	4	Залік	К07,К08,К32	РН25, РН28
ОК 2.29	Системи контролю небезпечних та шкідливих виробничих факторів	4,5	Екзамен	ІК1,К12,К17,К25,К26, К30	РН11, РН17, РН18,

Шифр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю	Компетентності	Результати навчання
					RH24 RH27
ОК 2.30	Підготовка фахівців методам навчання з охорони праці	4	Екзамен	K12,K27,K31,K32	RH10, RH25, RH28
ОК 2.31	Єдиний державний кваліфікаційний іспит	-	Екзамен		

2.2. Вибіркові компоненти ОП*

Визначається зі списку обраних здобувачем навчальних дисциплін

Загальний обсяг обов'язкових компонент:	177
Загальний обсяг вибіркових компонент:	63
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ	240

*Примітка: Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Криворізькому національному університеті та Положення про формування здобувачами Криворізького національного університету індивідуальної траєкторії навчання здобувач вищої освіти має право обирати будь-яку навчальну дисципліну: - із вибіркової складової навчального плану освітньої програми, за якою він навчається (спеціалізований блок дисциплін, спрямований на поліпшення здатності до працевлаштування за обраним фахом; одночасний вибір певної кількості дисциплін із пакета; вибір однієї дисципліни з переліку); - із вибіркової складової навчального плану іншої освітньої програми того самого освітнього рівня; - із блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми того самого освітнього рівня; - із вибіркової складової навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня (вибір із Банку вибіркових дисциплін); - із навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти щодо реалізації здобувачем права на академічну мобільність.

3. Вибіркові компоненти ОП

Шифр	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
	Семестр 5		
	Дисципліна 1		
ВБ 1	Технологія будівельного виробництва	3	Екзамен
	Будівельні машини та механізми		
	Банк вибіркових дисциплін		
	Дисципліна 2		
ВБ 2	Підземна розробка родовищ корисних копалин	6	Екзамен
	Техніка і технологія підземних гірничих робіт		
	Банк вибіркових дисциплін		
	Дисципліна 3		
ВБ 3	Основи геобудівництва	6	Екзамен
	Моніторинг технічного стану гірничотехнічних будівель і споруд		
	Банк вибіркових дисциплін		
	Дисципліна 4		
ВБ	Маркшейдерське забезпечення гірничих робіт	6	Екзамен

4	Маркшейдерський моніторинг безпечного ведення гірничих робіт		
	Банк вибірових дисциплін		
Дисципліна 5			
ВБ 5	Безпека дорожнього руху на промислових підприємствах	3	Залік
	Безпека промислового транспорту		
	Банк вибірових дисциплін		
Семестр 6			
Дисципліна 1			
ВБ 6	Основи металургійного виробництва	3	Екзамен
	Основи ливарного виробництва		
	Банк вибірових дисциплін		
Дисципліна 2			
ВБ 7	Основи відкритих гірничих робіт	7	Екзамен
	Виробничі процеси та технічні засоби відкритих розробок		
	Банк вибірових дисциплін		
Дисципліна 3			
ВБ 8	Технології збагачення корисних копалин	5	Екзамен
	Теорія та практика збагачення корисних копалин		
	Банк вибірових дисциплін		
Семестр 7			
Дисципліна 1			
ВБ 9	Безпека праці в металургійній промисловості	3	Залік
	Безпека праці в ливарному виробництві		
	Банк вибірових дисциплін		
Дисципліна 2			
ВБ 10	Безпека при переробці корисних копалин	3	Залік
	Забезпечення охорони праці при збагаченні корисних копалин		
	Банк вибірових дисциплін		
Дисципліна 3			
ВБ 11	Гірничорятувальна справа	4,5	Залік
	Організація та технічне забезпечення гірничорятувальних загонів		
	Банк вибірових дисциплін		
Дисципліна 4			
ВБ 12	Аерологія гірничих підприємств	4,5	Залік
	Вентиляція шахт та кар'єрів		
	Банк вибірових дисциплін		
Дисципліна 5			
ВБ 13	Технологія та безпека вибухових робіт	4,5	Екзамен
	Поводження з вибуховими речовинами промислового призначення		
	Банк вибірових дисциплін		

Дисципліна 6			
ВБ 14	Безпека підземних гірничих робіт	4,5	Екзамен
	Безпека відкритих гірничих робіт		
	Банк вибірових дисциплін		
Загальний обсяг вибірових компонент:		63	

4. Структурно-логічна схема

В основу розроблення освітньої програми покладено компетентнісний підхід з використанням ЄКТС, де для досягнення запланованих результатів навчання за освітньою програмою (навчальною дисципліною, модулем) передбачаються певні витрати часу студентом, тобто необхідний і достатній обсяг навчального навантаження студента, виражений у кількості кредитів ЄКТС (1 кредит ЄКТС дорівнює 30 годинам), 1 семестр – 30 кредитів ЄКТС, навчальний (академічний) рік – 60 кредитів ЄКТС.

Освітня програма передбачає виділення дисциплін двох видів:

- 1) обов'язкових дисциплін, які розподілені за блоками підготовки (загальна та професійна) відповідно до профілю освітньої програми;
- 2) дисциплін за вільним вибором студента, які визначаються зі списку обраних здобувачем навчальних дисциплін.

До блоку загальної підготовки відносяться навчальні дисципліни, що спрямовані на формування загальних компетентностей у здобувача вищої освіти, зокрема, емоційного інтелекту, світогляду, організаційних, та комунікаційних навичок тощо.

До блоку професійної підготовки відносяться навчальні дисципліни, що спрямовані на формування спеціальних фахових компетентностей за спеціальністю у здобувача вищої освіти, зокрема, предметної області та професійного спрямування.

Навчальне навантаження студента включає всі види його роботи (прослуховування лекцій, самостійну роботу, виконання лабораторних та практичних робіт, проходження навчально-ознайомчої та виробничої практик тощо) відповідно до навчального плану.

5. Форма атестації здобувачів вищої освіти

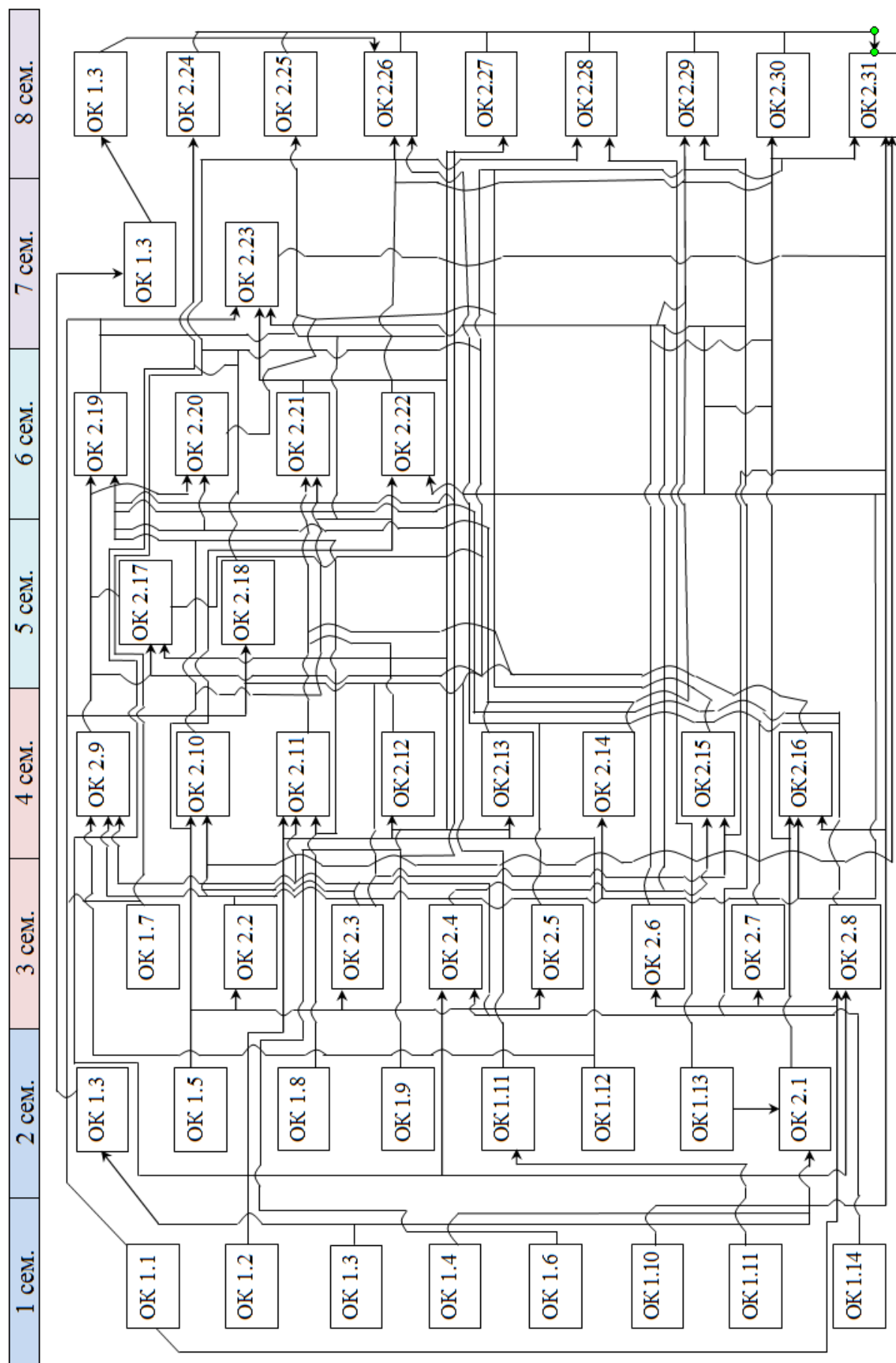
Атестація випускників освітньо-професійної програми «Охорона праці» спеціальності J4 «Охорона праці» здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі – кваліфікаційний іспит) і завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра з цивільної безпеки (охорона праці). Вимоги до кваліфікаційного іспиту встановлюються законодавством.

За організацію і проведення кваліфікаційного іспиту відповідають визначені державні органи, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти та/або які відповідають за формування та реалізацію державної політики у сфері цивільної безпеки.

Метою кваліфікаційного іспиту є вимірювання та оцінювання результатів навчання, досягнутих здобувачем освіти за підсумками опанування освітньої програми.

Кваліфікаційний іспит може проводитися у формі зовнішнього незалежного оцінювання або в іншій формі та передбачати використання різних видів тестових та ситуаційних завдань, укладених відповідно до програми кваліфікаційного іспиту.

Послідовність вивчення та зв'язок компонент освітньої програми

6. Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра компетентностей дескрипторам НРК України

Класифікація компетентностей за НРК	Класифікація компетентностей за НРК			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
K01		+	+	
K02		+	+	
K03	+	+		
K04	+	+		
K05	+	+		
K06		+		
K07			+	
K08		+	+	
K09		+		
K10	+			+
Спеціальні (фахові) компетентності				
K11	+			
K12	+			
K13	+	+		
K14	+	+		
K15		+	+	+
K16	+	+		
K17	+	+		+
K18	+	+		
K19	+			
K20	+	+		+
K21	+	+		+
K22	+		+	+
K23	+	+	+	+
K24	+	+	+	+
K25	+	+		+
K26	+	+	+	+
K27	+		+	+
K28		+		+
K29	+	+		
K30	+	+	+	+
K31	+	+	+	+
K32	+	+	+	+

7. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK 1.1	OK 1.2	OK 1.3	OK 1.4	OK 1.5	OK 1.6	OK 1.7	OK 1.8	OK 1.9	OK 1.10	OK 1.11	OK 1.12	OK 1.13	OK 1.14	OK 2.1	OK 2.2	OK 2.3	OK 2.4	OK 2.5	OK 2.6	OK 2.7	OK 2.8	OK 2.9	OK 2.10	OK 2.11	OK 2.12	OK 2.13	OK 2.14	OK 2.15	OK 2.16	OK 2.17	OK 2.18	OK 2.19	OK 2.20	OK 2.21	OK 2.22	OK 2.23	OK 2.24	OK 2.25	OK 2.26	OK 2.27	OK 2.28	OK 2.29	OK 2.30		
K01				+									+						+		+																									
K02		+		+		+	+			+	+		+																			+														
K03	+					+		+	+			+	+	+	+																						+									
K04										+					+																								+							
K05			+														+	+			+				+							+														
K06					+										+	+	+				+				+				+			+				+										
K07																																	+													
K08											+				+					+												+					+				+					
K09	+																			+							+				+											+				
K10						+																					+					+														
K10 ¹													+																																	
K11																	+		+		+																		+							
K12																			+	+		+	+																+			+	+			
K13						+			+																			+		+		+		+			+									
K14		+						+				+						+								+			+																	
K15																			+	+					+															+						
K16																									+										+	+	+									
K17						+		+				+				+	+							+	+			+							+	+	+	+					+			
K18	+								+					+		+	+							+	+	+			+		+				+	+	+	+			+					
K19														+				+							+																					
K20																								+		+										+	+			+						
K21																										+											+	+			+					
K22																																					+	+			+					
K23																																					+	+			+					
K24																																					+	+			+					
K25																																+					+						+			
K26																					+							+											+				+			
K27																					+							+															+			
K28																					+																									
K29					+				+												+																									
K30																									+		+	+		+					+	+				+						
K31																							+		+		+	+											+	+					+	
K32																																+								+			+			+

8. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми

	OK 1.1	OK 1.2	OK 1.3	OK 1.4	OK 1.5	OK 1.6	OK 1.7	OK 1.8	OK 1.9	OK 1.10	OK 1.11	OK 1.12	OK 1.13	OK 1.14	OK 2.1	OK 2.2	OK 2.3	OK 2.4	OK 2.5	OK 2.6	OK 2.7	OK 2.8	OK 2.9	OK 2.10	OK 2.11	OK 2.12	OK 2.13	OK 2.14	OK 2.15	OK 2.16	OK 2.17	OK 2.18	OK 2.19	OK 2.20	OK 2.21	OK 2.22	OK 2.23	OK 2.24	OK 2.25	OK 2.26	OK 2.27	OK 2.28	OK 2.29	OK 2.30	
PH01				+						+			+																																
PH02				+						+																					+														
PH03		+											+						+		+																		+	+					
PH04																	+		+		+														+										
PH05			+				+			+					+																	+													
PH06		+				+		+				+																																	
PH07																						+	+			+	+						+					+							
PH08						+	+																+	+			+	+						+											
PH09					+														+															+											
PH10					+										+	+	+							+																			+		
PH11														+		+							+		+									+	+							+			
PH12									+																			+												+					
PH13																		+													+														
PH14	+																					+				+																			
PH15	+																									+												+							
PH16																											+	+										+							
PH17																												+	+											+			+		
PH18									+																				+										+				+		
PH19																														+								+							
PH20											+									+							+										+								
PH21																										+													+			+			
PH22																									+								+		+				+						
PH23																									+											+				+					
PH24																														+													+		
PH25																				+																						+		+	
PH26														+				+																								+		+	
PH27																																		+	+	+						+		+	
PH28																	+					+													+			+		+		+		+	

9. Прикінцеві положення

Програма розроблена з урахуванням нормативних та інструктивних матеріалів міжнародного, галузевого та державного рівнів:

Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>] (у редакції № 1300 від 15.11.2024).
2. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>] (у редакції № 4034-IX від 29.10.2024).
3. Закон України від 05.09.2017р. «Про освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>] (у редакції № 4017-IX від 10.10.2024).
4. «Кодекс цивільного захисту України» [Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17>] (у редакції № 4017-IX від 10.10.2024).
5. Стандарт вищої освіти підготовки бакалаврів зі спеціальності 263 Цивільна безпека, прийнятий 29.10.2018р. [<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2022/Standarty.Vyshchoyi.Osvity/Zatverdzeni.Standarty/01/31/263-Tsyvil.bezpbak.31.01.22.pdf>]
6. Закон України «Про охорону праці» [Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2694-12>]. (у редакції № 4017-IX від 10.10.2024).
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>] (у редакції № 1300 від 15.11.2024).
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>] (у редакції від № 519 від 25.06.2020).
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» (у редакції № 365 від 24.03.2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.05.2021 р. № 497 Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту [Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/nras/pro-atestaciyu-zdobuvachiv-stupenya-a497>].
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.03.2022 р. № 376 «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 497» [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2022-%D0%BF#Text>].
12. ДК003:2010 Національний класифікатор України «Класифікатор професій», затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 [Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>] (зі змінами № 1410 від 16.01.2024).
13. ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять.
14. ДСТУ 2293:2014 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.